

Anvisningar om statsbidrag till regioner för åtgärder i syfte att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att fördela bidrag till regioner för åtgärder i syfte att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter.

Statsbidraget regleras i förordning (2023:30) om statsbidrag till regioner för åtgärder för att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter. Bidrag lämnas till åtgärder avseende fastigheter, i vilka det bedrivs slutenvård.

Bidraget finansierar de åtgärder som regionerna får vidta inom ramen för investeringsprogrammet *Sjukvårdens säkerhet i kris och krig* (SSIK), där målet i ett första steg är att åstadkomma robusta sjukhusfastigheter med god driftsäkerhet under höjd beredskap, där det bedrivs slutenvård.¹

Begrepp

Med *driftsäkerhet* avses förmåga att stå emot störningar² under höjd beredskap.

Med *hälso- och sjukvård* avses verksamhet som regionerna ansvarar för enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Med *slutenvård* avses vård som ges till en patient som är intagen vid en vårdinrättning enligt 2 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen.

Med *höjd beredskap* avses antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap.³ Vid högsta beredskap är Sverige i krig. Skärpt beredskap kan ske vid till exempel krig eller konflikter i Sveriges närområde, eller om läget i omvärlden allvarligt påverkar vårt land eller hotar vår säkerhet och självständighet. Regeringen kan besluta om höjd beredskap för att stärka Sveriges möjligheter att försvara sig.⁴

Med *sjukvårdshuvudman* avses den region som ansvarar för att erbjuda hälso- och sjukvård.⁵

---

¹ Regeringsbeslut, S2021/07152 S2022/04258 (delvis)

² Med störning avses händelse som kan ge upphov till allvarliga konsekvenser för sjukhusens driftsäkerhet och därmed för sjukvårdens förmåga att upprätthålla sin verksamhet, *Den robusta sjukhusbyggnaden s.7, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2021*

³ Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap

⁴ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Om höjd beredskap och krig, Krisinformation.se

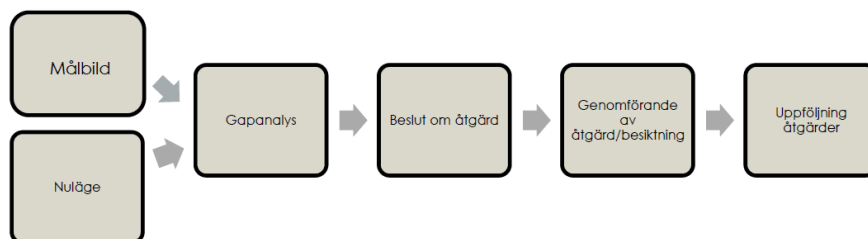
⁵ 2 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Bakgrund

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda för att förvalta investeringsprogrammet *Sjukvårdens säkerhet i kris och krig* (SSIK). Som en del av programmet har Socialstyrelsen fått i uppdrag att fördela bidrag till regioner för åtgärder för att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter där det bedrivs slutenvård.

SSIK-programmet strävar efter en tydlig koppling mellan den vård som bedrivs i sjukhusfastigheterna och den driftsäkerhet som behövs för att kunna upprätthålla vården vid höjd beredskap.

Socialstyrelsen ska inom ramen för uppdraget ta fram ett metodstöd. Metodstödet ska ge vägledning till regionernas arbete med kartläggning och nulägesanalys av befintlig driftsäkerhetsnivå för hälso- och sjukvårdens fastigheter. Socialstyrelsen ska vägleda och stödja regionerna i arbetet i de olika stegen i SSIK-processen.

Steg 1 Kartläggning och nulägesanalys

Regionerna genomför en kartläggning och nulägesanalys av vilken vård som bedrivs i sjukhusfastigheterna idag.

Därefter görs en kartläggning och nulägesanalys av sjukhusfastigheten enligt de nivåer som finns beskrivna i vägledningen *Den robusta sjukhusbyggnaden*: bas, brons, silver och guld.⁶

Steg 2 Målbild

Regionerna beskriver den hälso- och sjukvårdsverksamhet som ska upprätthållas under höjd beredskap, samt med vilken kapacitet, under hur lång tid, samt vilken robusthetsnivå detta kräver.

⁶ Den robusta sjukhusbyggnaden – En vägledning för driftsäkra sjukhusbyggnader (MSB1693).

Steg 3 GAP-analys

Genom att jämföra nuläge (steg 1) och målbild (steg 2) identifieras ”gapet” mellan nuvarande och önskat läge.

Utifrån gapanalysen beslutar regionerna om vilka driftsäkerhetshöjande åtgärder man vill genomföra. De åtgärder som kan finansieras genom statsbidraget ska rymmas inom villkoren för statsbidragsförordningen och Socialstyrelsens anvisningar.

Steg 4 Genomförande

Regionerna genomför driftsäkerhetshöjande åtgärder. Efter genomförd åtgärd ska besiktning ske, och besiktningsprotokollet ska bifogas ansökan om statsbidrag.

Ansökan 2023

Ansökan om statsbidrag ställs till Socialstyrelsen för de olika stegen i SSIK-processen enligt anvisning.

Då SSIK-programmet är under uppbyggnad kan regionerna under 2023 ansöka om bidrag för steg 1, det vill säga för kostnader för genomförd kartläggning och nulägesanalys.

Sista dag att ansöka om bidrag är den 9 november 2023. Ansökan görs via Socialstyrelsen e-tjänst. Regionen kan redan nu logga in i e-tjänsten och se vilka frågor som behöver besvaras i samband med ansökan. Mer information om e-tjänsten återfinns på sida 6 i faktarutan.

Bidragets storlek

Statsbidraget fördelas till regionerna efter ansökan. För bidragsåret 2023 finns totalt 52 000 000 kronor att fördela.

Vilka kan söka medlen?

Regioner.⁷

Intresseanmälan innan ansökan

Om er region vill genomföra en kartläggning och nulägesanalys under 2023 och därför planerar att ansöka om bidrag, lämnar ni en **intresseanmälan** till Socialstyrelsen. Syftet med en intresseanmälan är att Socialstyrelsen ska få en bild av hur många regioner som vill ansöka om bidrag för 2023.

Intresseanmälan skickas till funktionsbrevlådan, ssik@socialstyrelsen.se.

---

⁷ Sjukvårdshuvudman, 2 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

I er intresseanmälan ska ni lämna följande information:

- Vilken region intresseanmälan gäller
- Om regionen avser att påbörja arbetet med att ta fram en kartläggning och nulägesanalys under 2023
- Om regionen avser att ansöka om bidrag för 2023
- Uppskattad kostnad för kartläggning och nulägesanalys

Regionen kan ansöka om bidrag även om en intresseanmälan inte lämnats.

Vad kan regionerna söka bidrag för?

Fördelning av bidrag - prioritering av ansökningar

Socialstyrelsen kommer att prioritera kartläggning och nulägesanalys avseende 2023 års medel. Det betyder att regionerna under bidragsåret 2023 kan ansöka om bidrag för det första steget i SSIK-processen, som omfattar kartläggning och nulägesanalys av befintliga vårdformer och nivån på driftsäkerhet⁸ inom sjukhusfastigheter där det bedrivs slutenvård.

Som stöd för regionerna i arbetet med kartläggning och nulägesanalys, har Socialstyrelsen tagit fram ett metodstöd i form av en excelmall (se bilaga 1 för beskrivning av metodstöd och bilaga 2 för excelmall).

Bidrag kan sökas för kostnader som uppstått vid genomförandet av kartläggning och nulägesanalys. I detta ingår exempelvis personalkostnader för den eller de som genomför arbetet.

Bidrag kan sökas för genomförd kartläggning och nulägesanalys per sjukhusfastighet där det bedrivs slutenvård under 2023. Detta innebär att regionen kan genomföra en kartläggning och nulägesanalys på minst en av sina sjukhusfastigheter under 2023.

Bidrag får beviljas för hela kostnaden.

Villkor för bidraget

Förutsättningarna för statsbidraget anges i förordningen (2023:30) om statsbidrag till regioner för att ekonomiskt stödja regionen att genomföra en kartläggning och en nulägesanalys i anvisad mall. Statsbidrag får lämnas inom hälso- och sjukvårdsverksamheten. Med hälso- och sjukvårdsverksamhet avses enligt förordningen sådan verksamhet som en region ansvarar för enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

---

⁸ Beskrivs som robusthetsnivåer i *Den robusta sjukhusbyggnaden – En vägledning för driftsäkra sjukhusbyggnader (MSB1693)*.

En region som har genomfört en kartläggning och analys i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar, metodstöd och mall (se bilaga 1), kan ansöka om bidrag.

1. Uppgifter och underlag som ska lämnas i ansökan: uppgifter som Socialstyrelsen behöver för att pröva ansökan, exempelvis kostnader och sökt belopp
2. Intyg om att kartläggning och nulägesanalys av en fastighets driftsäkerhet har genomförts enligt mall
3. Vidimerat utdrag ur regionens delegationsordning

Socialstyrelsen kommer att begära in ytterligare information från nulägesanalysen i syfte att skapa en nationell bild av befintlig driftsäkerhet i sjukhusfastigheter. Detta kommer att ske i en särskild ordning. Mer information om när och hur regionen ska skicka in underlaget kommer meddelas vid ett senare tillfälle.

Finansiering och utbetalning

Socialstyrelsen beviljar statsbidrag för kostnader för genomförd kartläggning och nulägesanalys. Detta innebär att regionen ansöker om bidraget efter att nulägesanalysen är genomförd, och att bidraget betalas ut därefter. Socialstyrelsen fattar beslut och betalar ut bidrag under december 2023.

Socialstyrelsen får bevilja statsbidrag för hela kostnaden. Socialstyrelsen kan betala ut bidrag till regionerna för kostnader i upp till fyra år och tills regionen har fått full kostnadstäckning enligt 11 § förordning (2023:30).

Om statsbidraget blir översökt för bidragsåret 2023, kan regionerna få full kostnadstäckning under förutsättning att riksdagen beslutar om ett bemyndigande. Mer information om beslut om bemyndigande och finansiering kommer meddelas under augusti 2023.⁹

När kan ni använda bidraget?

Socialstyrelsen betalar ut statsbidraget under 2023 och det avser kostnader för åtgärder som har genomförts från och med den 1 januari 2023.

När behöver Socialstyrelsen ha er ansökan?

Ansökan ska ha kommit in till oss senast den **9 november 2023**.

---

⁹ Vårändringsbudget för 2023, Utgiftsområde 9 Hälso, sjukvård och social omsorg. Enligt förordningen (2023:30) får beslut om bidrag omfatta en tidsperiod om högst fyra år. Socialstyrelsen behöver ha möjlighet att besluta om bidrag som sträcker sig över en fyraårsperiod. Bemyndigandet bör därför ökas med 102 000 000 kronor och förlängas till 2027.

Hur får ni del av bidraget?

Statsbidraget betalas ut engångsvis. Ansökan görs via Socialstyrelsen e-tjänst. Intyg och övriga bilagor bifogas i e-tjänsten. Läs mer om e-tjänsten i faktarutan:

Vägledning för ansökan via e-tjänst

Innan ni ansöker om bidraget behöver behörig företrädare (eller en person med fullmakt från denne) ansöka om att bli ombud. Tänk på att vara ute i god tid för att ansöka om att bli ombud. Beräknad handläggningstid är en månad.

► [Läs mer om ombudsansökan](#)

Efter att er ombudsansökan beviljats kan ni ansöka om statsbidraget via e-tjänsten. Ni ansöker via webbformuläret som ni hittar genom att klicka på ”Ansök nu” för det specifika bidraget som ni hittar under rubriken ”öppna utlysningar” i inloggat läge.

Kom ihåg att ladda upp och spara de bilagor som Socialstyrelsen begär i e-tjänsten.

Ansökan ska innehålla uppgift om sökt belopp och övriga som Socialstyrelsen behöver för att kunna pröva ansökan. Om sökanden inte följer en uppmaning att komplettera ansökan får Socialstyrelsen pröva ansökan i befintligt skick.

Vad gäller för återbetalning och återkrav av bidrag?

Region som tagit emot statsbidrag enligt förordningen är återbetalningsskyldig om:

1. statsbidraget har lämnats på felaktig grund eller med för högt belopp,
2. bidraget helt eller delvis inte har använts eller inte har använts för de syften som det har lämnats för,
3. mottagaren inte har lämnat en sådan redovisning som avses i 12 §, eller
4. villkor i beslutet inte har följts.

Om mottagaren är återbetalningsskyldig ska Socialstyrelsen besluta att helt eller delvis kräva tillbaka statsbidraget. Om det finns särskilda skäl för det, får Socialstyrelsen besluta att helt eller delvis avstå från återkrav.

Vad gäller för återrapportering av bidrag?

Varje region ska i mars 2024 återrapportera hur statsbidraget för 2023 har använts samt lämna en kort ekonomisk redovisning. Socialstyrelsen skickar i

början av 2024 ut ett webbaserat återrapporteringsformulär till regionens registrator för vidarebefordran till verksamhet med ansvar för statsbidrag.

Information

Frågor om statsbidraget och SSIK programmet (mall, metodstöd) skickas till funktionsbrevlåda; ssik@socialstyrelsen.se.

